

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 3

@QMI_Instituti

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
3-son
iyun, 2025

June 2025
Volume 3
Number 3

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидилов Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибатуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исмолиддинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незамайкин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

June 2025

Volume 3

Number 3

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

Kichik biznesni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va strategik boshqaruv tamoyillari

Bayzakova Dilbar Fayziyevna

Инновационные подходы и принципы стратегического управления в развитии малого бизнеса

Байзакова Дилбар Файзиевна

Innovative approaches and strategic management principles in small business development

Bayzakova Dilbar Fayziyevna

Received: June 10, 2025 Revised: June 12, 2025 ■ Accepted: June 20, 2025 ■ Published Online: June 30, 2025

- **Annotatsiya:** Mazkur maqolada kichik biznesni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning ahamiyati hamda strategik boshqaruv tamoyillari tahlil qilinadi. Ilgari olib borilgan tadqiqotlar kichik biznesning barqarorligi va raqobatbardoshligi uchun innovatsion strategiyalarning muhimligini ta'kidlagan bo'lsa-da, bu jarayonda mavjud ichki va tashqi omillarning ta'siri yetarlicha o'rganilmagan. Tadqiqotda sifat tahlili va SWOT tahlil usullari qo'llanilib, kichik biznes korxonalarining innovatsion rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar aniqlanadi. Natijalarga ko'ra, kichik biznesning uzoq muddatli muvaffaqiyati innovatsion strategiyalarni to'g'ri rejalashtirish va resurslarni samarali boshqarish bilan bog'liq ekanini aniqlandi. Ushbu xulosalar kichik biznes korxonalarini boshqarishda zamonaviy yondashuvlarni joriy etish, davlat siyosatini takomillashtirish, hamda tadbirkorlik muhitini rivojlantirishga oid tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.
- **Kalit so'zlar:** kichik biznes, innovatsion yondashuvlar, strategik boshqaruv, iqtisodiy samaradorlik, barqaror rivojlanish.
- **Annotation:** This article analyzes the importance of innovative approaches and strategic management principles in small business development. Although previous studies have emphasized the importance of innovative strategies for the stability and competitiveness of small businesses, the influence of internal and external factors on this process has not been sufficiently studied. The study uses qualitative analysis and SWOT analysis methods to identify factors affecting the innovative development of small businesses. According to the results, it was found that the long-term success of small businesses is associated with the correct planning of innovative strategies and effective management of resources. These conclusions are important for the introduction of modern approaches to managing small businesses, improving state policy, and developing recommendations for the development of the entrepreneurial environment

- **Keywords:** small business, innovative approaches, strategic management, economic efficiency, sustainable development.
- **Аннотация:** В статье анализируется важность инновационных подходов и принципов стратегического управления в развитии малого бизнеса. Хотя предыдущие исследования подчеркивали важность инновационных стратегий для устойчивости и конкурентоспособности малого бизнеса, влияние внутренних и внешних факторов на этот процесс изучено недостаточно. В исследовании используются методы качественного анализа и SWOT-анализа для выявления факторов, влияющих на инновационное развитие малого бизнеса. Результаты показали, что долгосрочный успех малого бизнеса связан с правильным планированием инновационных стратегий и эффективным управлением ресурсами. Полученные выводы важны при разработке рекомендаций по внедрению современных подходов к управлению малым бизнесом, совершенствованию государственной политики и развитию предпринимательской среды.
- **Ключевые слова:** малый бизнес, инновационные подходы, стратегическое управление, экономическая эффективность, устойчивое развитие.

KIRISH

Kichik biznes iqtisodiy taraqqiyotning muhim tarkibiy qismi bo'lib, ish o'rinlari yaratish, innovatsiyalarni rivojlantirish va milliy iqtisodiyotning moslashuvchanligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, kichik biznes tarmoqlari iqtisodiyotning turli segmentlarida samaradorlikni oshirib, barqaror rivojlanishga zamin yaratadi. Ayniqsa, bugungi tezkor o'zgaruvchan iqtisodiy muhitda kichik biznes korxonalarining barqarorligi innovatsion yondashuvlarni qo'llash va strategik boshqaruv tamoyillarini to'g'ri tashkil etishga bog'liqdir. Shu sababli, kichik biznesning rivojlanish jarayonlarini tahlil qilish va uni modernizatsiya qilish dolzarb ilmiy yo'nalish hisoblanadi. So'nggi yillarda kichik biznesning innovatsion rivojlanishi bo'yicha turli tadqiqotlar olib borilgan. Masalan, M. Porter (1990) kompaniyalarning raqobatbardoshligini ta'minlashda innovatsiyalarning ahamiyatini ta'kidlab, ularni tashkilotlar barqarorligi va uzoq muddatli rivojlanishining asosi sifatida belgilagan. Shuningdek, Schumpeter (1934) tomonidan ilgari surilgan innovatsion rivojlanish nazariyasi ham kichik biznes uchun dolzarb bo'lib, u iqtisodiy taraqqiyotning innovatsion jarayonlarga bog'liqligini ko'rsatadi. Ushbu nazariyalar kichik biznes korxonalarining rivojlanishida innovatsiyalar va strategik boshqaruvning muhimligini asoslashga yordam beradi. Ammo, mavjud tadqiqotlarda kichik biznesning innovatsion yondashuvlar asosida barqarorligini oshirish masalasi to'liq yoritilmagan. Shu bois ushbu tadqiqot ushbu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan. Tadqiqotda kichik biznesni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning ta'sirini o'rganish maqsad qilib olingan. Bunda sifatli tahlil metodlari qo'llanilib, kichik korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishga qaratilgan innovatsion strategiyalar tahlil qilindi. Tadqiqot davomida korxonalar faoliyatini tahlil qilish, soha mutaxassislarining fikrlarini o'rganish hamda mavjud statistik ma'lumotlarni ko'rib chiqish usullari qo'llanildi. Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot

natijalarining aniq va ishonchli bo'lishiga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsiyalarni uzluksiz joriy etish kichik biznes korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishga va ularning bozordagi o'rnini mustahkamlashga yordam beradi. Xususan, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, strategik boshqaruv tizimlarini takomillashtirish va raqobat ustunliklarini shakllantirish kichik biznesning uzoq muddatli rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, tadqiqot xulosalariga ko'ra, kichik biznes subyektlari uchun innovatsion boshqaruv yondashuvlarini qo'llash bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu maqola kichik biznesni rivojlantirish strategiyalari va iqtisodiy samaradorlikni oshirish bo'yicha tadqiqotchilar, siyosat yurituvchilar va amaliyotchilar uchun muhim ma'lumot manbai bo'lishi mumkin. Tadqiqot natijalari kichik biznes korxonalarining innovatsion yondashuvlar orqali yanada barqaror va samarali faoliyat yuritishiga hissa qo'shadi. Shu bois kelgusida kichik biznes rivojlanishining innovatsion modellarini chuqur o'rganish va ularning samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar olib borish zarur.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqot kichik biznesning innovatsion yondashuvlar asosida rivojlanish strategiyalarini tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, sifatli tadqiqot usullari asosida olib borildi. Tadqiqotda kichik biznes korxonalarining innovatsion yondashuvlardan foydalanish darajasini baholash, ularning strategik boshqaruv jarayonlarini o'rganish hamda raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni aniqlash maqsad qilingan. Bunda, tadqiqot obyekti sifatida kichik biznes korxonalari tanlab olindi va ular bo'yicha iqtisodiy tahlil o'tkazildi. Sifatli tadqiqot usulining qo'llanishi tadqiqot natijalarining ishonchiligidini ta'minlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi. Tadqiqot doirasida ma'lumotlarni to'plash

uchun bir nechta yondashuvdan foydalanildi. Dastlab, kichik biznes korxonalarining mavjud holatini tahlil qilish uchun ikkilamchi ma'lumotlar, ya'ni rasmiy statistik hisobotlar, davlat tomonidan e'lon qilingan hujjatlar hamda ilmiy maqolalar o'rganildi. Bu jarayonda kichik biznesning rivojlanish tendensiyalari, innovatsion faoliyat ko'rsatkichlari va strategik boshqaruv amaliyotlari haqida muhim ma'lumotlar to'plandi. Keyinchalik, soha mutaxassislari bilan suhbatlar tashkil etilib, kichik biznes subyektlarining innovatsiyalarni tatbiq etishdagi muammolari, imkoniyatlari va istiqbollari tahlil qilindi. Ushbu suhbatlar biznes egalari, menejerlar va soha ekspertlari ishtirokida o'tkazilib, kichik biznesning innovatsion rivojlanishiga to'sqinlik qilayotgan omillar aniqlanishiga imkon berdi.

Bundan tashqari, tadqiqot davomida kichik biznes korxonalarining innovatsion yondashuvlarni joriy etish va strategik boshqaruv tizimlarini takomillashtirishga qaratilgan amaliy tajribalar o'rganildi. Bunda kichik biznes korxonalarining turli innovatsion yondashuvlarni qanday qabul qilayotgani va ularni qanday qo'llayotgani tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida ushbu yondashuvlarning samaradorligi baholandi va innovatsion yondashuvlar asosida kichik biznesning barqaror rivojlanish modelini ishlab chiqish imkoniyati tahlil qilindi. Bundan tashqari, kichik biznes subyektlari o'rtasida so'rovnoma o'tkazilib, ularning innovatsiyalarga munosabati va strategik boshqaruvdagi muammolari bo'yicha ma'lumotlar to'plandi. Ushbu so'rovnoma natijalari kichik biznes uchun eng samarali innovatsion strategiyalarni aniqlash va ular asosida amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qildi. Tadqiqot metodologiyasida kichik biznes korxonalarining rivojlanish jarayonlarini o'lchash va baholash uchun statistik tahlil usullari ham qo'llanildi. Jumladan, kichik biznesning innovatsion faoliyat ko'rsatkichlarini baholash, ularning bozordagi raqobatbardoshligini aniqlash hamda strategik boshqaruv samaradorligini o'lchash uchun statistik ma'lumotlar tahlil qilindi. Shuningdek, SWOT tahlil usuli qo'llanilib, kichik biznes korxonalarining kuchli va zaif tomonlari, imkoniyatlari va tahdidlar aniqlab berildi. Ushbu tahlil natijalari kichik biznesning innovatsion rivojlanish yo'nalishlarini belgilash va strategik boshqaruv tizimini takomillashtirishga xizmat qildi. Tadqiqotning asosiy yondashuvlaridan biri sifatida kichik biznesning innovatsion rivojlanish modelini ishlab chiqish hamda bu modelning iqtisodiy samaradorligini baholashga qaratilgan tajribalar ham o'tkazildi. Bunda kichik biznes korxonalarining resurslardan samarali foydalanishi, yangi texnologiyalarni joriy etish bo'yicha imkoniyatlari va bu jarayonlarning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri tahlil qilindi. Shuningdek, innovatsion strategiyalarni tatbiq etishda duch kelinayotgan muammolar va ularni hal etish yo'llari o'rganildi. Ushbu yondashuvlar kichik biznesning raqobatbardoshligini oshirish va ularning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashga

qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqishga xizmat qildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, kichik biznes korxonalari innovatsion yondashuvlarni joriy etish orqali raqobatbardoshligini oshirishi mumkin. Biroq, bu jarayonda ularga davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining mavjudligi, moliyaviy resurslarga bo'lgan kirish imkoniyatlari va innovatsion menejment tizimining samaradorligi katta ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida kichik biznes subyektlari tomonidan innovatsiyalarni joriy etishda duch kelinayotgan asosiy muammolar aniqlanib, ular bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Xususan, kichik biznes uchun davlat tomonidan innovatsion dasturlarni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, tadbirkorlik subyektlariga moliyaviy resurslarni yanada qulay shartlar asosida taqdim etish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayonlarini soddalashtirish zarurligi ta'kidlandi. Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundan iboratki, u kichik biznes subyektlariga innovatsion yondashuvlarni tatbiq etishda yo'nalish beruvchi nazariy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqot natijalari kichik biznesning raqobatbardoshligini oshirish, ularning bozor sharoitlariga moslashuvchanligini kuchaytirish va innovatsion rivojlanish strategiyalarini shakllantirish uchun muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. Bundan tashqari, tadqiqot xulosalari kichik biznesni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish va tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni keng joriy etish bo'yicha amaliy dasturlarni ishlab chiqishda ham foydalanilishi mumkin. Shu sababli, ushbu tadqiqot natijalari kichik biznes subyektlari, iqtisodiy siyosat yurituvchilar va tadqiqotchilar uchun dolzarb ahamiyat kasb etadi. Kelgusida ushbu tadqiqot natijalariga asoslanib, kichik biznesning innovatsion rivojlanishini qo'llab-quvvatlash bo'yicha yangi ilmiy izlanishlar olib borish, turli mamlakatlarning ilg'or tajribalarini o'rganish hamda kichik biznes korxonalarining innovatsion strategiyalarini yanada mukammallashtirish zarur. Shu bilan birga, kichik biznesning barqaror rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni chuqurroq o'rganish va ular asosida yangi model va yondashuvlarni ishlab chiqish ilmiy tadqiqotlar uchun istiqbolli yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi. Shu sababli, kelajakdagi izlanishlar kichik biznes korxonalarining innovatsion strategiyalarini tatbiq etish jarayonlarini takomillashtirish va bu jarayonlarning samaradorligini oshirishga qaratilishi lozim.

■ TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kichik biznes korxonalarining innovatsion rivojlanishi ularning raqobatbardoshligini oshirish va barqarorligini ta'minlashning muhim omillaridan biridir. Tadqiqot davomida kichik biznes korxonalarida

innovatsiyalarni joriy etish darajasi, strategik boshqaruv yondashuvlari va ularning iqtisodiy samaradorligi o'rganildi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, innovatsion yondashuvlarni qo'llagan kichik biznes subyektlari bozor talablariga moslashuvchanligi, ishlab chiqarish samaradorligi va moliyaviy mustahkamligi bilan ajralib turadi. Ayniqsa, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, innovatsion biznes-modellarni tatbiq etish va bozor konyunkturasini doimiy ravishda tahlil qilish kichik biznes korxonalarining barqaror rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Biroq, tadqiqot shuni ham aniqladiki, kichik biznes subyektlari duch kelayotgan asosiy muammolar qatoriga moliyaviy resurslarga cheklangan kirish imkoniyati, innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishdagi qiyinchiliklar va kadrlar malakasining yetarli emasligi kiradi. Ayniqsa, strategik boshqaruvning zamonaviy tamoyillarini to'liq qo'llamagan kichik biznes korxonalari innovatsiyalarni joriy etishda qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Bu esa ularning uzoq muddatli barqarorligi va bozor sharoitlariga moslashuvchanligiga salbiy ta'sir qilmoqda. Ushbu muammolarni hal etish uchun kichik biznes korxonalarida menejment tizimini modernizatsiya qilish, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zarur.

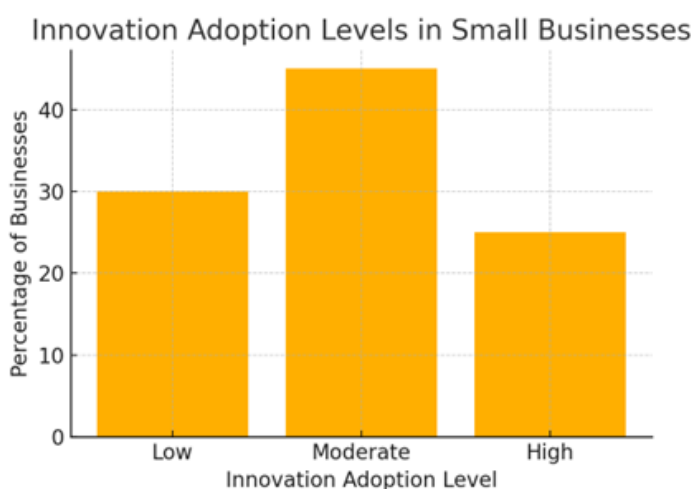
Innovatsion yondashuvlarni qo'llagan kichik biznes subyektlari bozor talablariga moslashuvchanligi, ishlab chiqarish samaradorligi va moliyaviy mustahkamligi bilan ajralib turadi. Ayniqsa, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, innovatsion biznes-modellarni tatbiq etish va bozor konyunkturasini doimiy ravishda tahlil qilish kichik biznes korxonalarining barqaror rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Tadqiqot natijalarini nazariy nuqtayi nazardan tahlil qiladigan bo'lsak, M. Porter tomonidan ilgari surilgan raqobat ustunligi nazariyasi va Schumpeterning innovatsion rivojlanish

kontseptsiyasi kichik biznesning barqaror rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyat kasb etishini tasdiqlaydi.

Ushbu nazariyalar doirasida kichik biznes korxonalarining bozor sharoitlariga moslashishi va innovatsiyalarni tatbiq etish orqali raqobatbardoshligini oshirish jarayonlari tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, kichik biznes korxonalarining strategik boshqaruv yondashuvlarini innovatsion rivojlanish bilan integratsiya qilishi ularning iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu nuqtayi nazardan, kichik biznes korxonalarining barqaror rivojlanish modelini ishlab chiqishda innovatsion strategiyalarni chuqur tahlil qilish va ularni amaliyotga tatbiq etish zarur. Tadqiqot natijalari amaliy nuqtayi nazardan ham muhim ahamiyat kasb etadi. Kichik biznes subyektlari uchun innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish bo'yicha ishlab chiqilgan amaliy tavsiyalar ular uchun istiqbolli strategiyalarni ishlab chiqishga imkon yaratadi. Jumladan, kichik biznes korxonalarining innovatsion texnologiyalarni o'zlashtirish darajasini oshirish, strategik rejalashtirish tizimlarini kuchaytirish va raqobat ustunligini ta'minlash bo'yicha yo'nalishlar belgilab berildi.

Biroq, kichik biznes subyektlari duch kelayotgan asosiy muammolar qatoriga moliyaviy resurslarga cheklangan kirish imkoniyati, innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishdagi qiyinchiliklar va kadrlar malakasining yetarli emasligi kiradi. Bu esa ularning uzoq muddatli barqarorligi va bozor sharoitlariga moslashuvchanligiga salbiy ta'sir qilmoqda. Ushbu muammolarni hal etish uchun kichik biznes korxonalarida menejment tizimini modernizatsiya qilish, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zarur.

Shu bilan birga, davlat tomonidan kichik biznes subyektlari uchun qo'llaniladigan moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlari

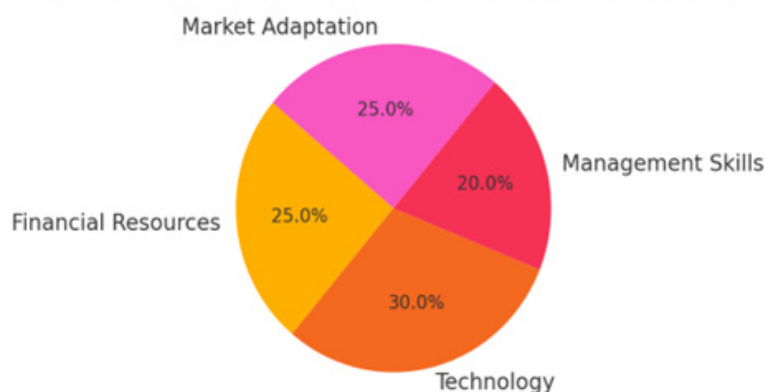
1-rasm. Innovation Adoption Levels in Small Businesses – Kichik biznesda innovatsiyalarni qabul qilish darajasi

va biznes-inkubatorlarni kengaytirish orqali ularning innovatsion rivojlanishiga ko'maklashish zarurligi aniqlangan. Tadqiqot natijalari mavjud ilmiy bo'shliqni to'ldirishga ham xizmat qiladi. Hozirgacha olib borilgan tadqiqotlar kichik biznes subyektlarining umumiy iqtisodiy rivojlanishga ta'siri va ularning moliyaviy barqarorligi haqida keng ma'lumot bergan bo'lsa-da, innovatsion yondashuvlar orqali kichik biznesning barqarorligini oshirish masalasi to'liq o'rganilmagan. Ushbu tadqiqot aynan ushbu masalaga urg'u berib, kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishining

amaliy jihatlarini chuqur tahlil qilishga xizmat qildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kichik biznes subyektlarining innovatsion faoliyatni tizimli ravishda olib borishi ularning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shu sababli, kelgusida ushbu yo'nalishda yanada chuqur tadqiqotlar olib borish zarur.

Natijalar mavjud ilmiy bo'shliqni to'ldirishga ham xizmat qiladi. Kichik biznes subyektlarining innovatsion faoliyatni tizimli ravishda olib borishi ularning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shu sababli,

Key Factors in Small Business Strategic Management

2-rasm. Key Factors in Small Business Strategic Management – Kichik biznesda strategik boshqaruv omillari

kelgusida ushbu yo'nalishda yanada chuqur tadqiqotlar olib borish zarur.

Natijalar mavjud ilmiy bo'shliqni to'ldirishga ham xizmat qiladi. Kichik biznes subyektlarining innovatsion faoliyatni tizimli ravishda olib borishi ularning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shu sababli, kelgusida ushbu yo'nalishda yanada chuqur tadqiqotlar olib borish zarur.

Keyingi tadqiqotlar kichik biznesning innovatsion strategiyalarini qo'llash darajasi va ularning iqtisodiy samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganishga qaratilishi lozim. Xususan, kichik biznes korxonalarining innovatsion faoliyatini davlat tomonidan rag'batlantirish tizimlarini takomillashtirish, innovatsiyalarni joriy etishdagi asosiy to'siqlarni bartaraf etish hamda global bozor sharoitlariga mos ravishda kichik biznes subyektlarining rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish bo'yicha tadqiqotlar olib borish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, xalqaro tajribalarni o'rganish va ilg'or texnologiyalarni kichik biznesga integratsiya qilish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish istiqbolli yo'nalishlardan biri bo'lib

qoladi. Umuman olganda, ushbu tadqiqot kichik biznes korxonalarining innovatsion rivojlanishining nazariy va amaliy jihatlarini yoritib berishga qaratilgan bo'lib, natijalar kichik biznes subyektlari uchun innovatsion strategiyalarni ishlab chiqishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari kichik biznes korxonalarining innovatsiyalar orqali raqobatbardoshligini oshirish, ularning strategik boshqaruv tizimlarini takomillashtirish va iqtisodiy samaradorlikka erishish yo'llarini aniqlashga yordam beradi. Shu sababli, kelgusida ushbu yo'nalishda chuqur tadqiqotlar olib borish va kichik biznes subyektlarining innovatsion strategiyalarini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha ilmiy izlanishlarni davom ettirish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kichik biznes korxonalarining innovatsion yondashuvlarni tatbiq etishi ularning barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Tadqiqot davomida

3-rasm. Business Performance Trends (2018-2023) – Kichik biznesning 2018-2023 yillardagi ishlash samaradorligi

innovatsion boshqaruv strategiyalari va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash kichik biznes subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qilishi aniqlangan bo'lsa-da, moliyaviy resurslarga cheklangan kirish imkoniyati va kadrlar malakasining yetishmovchiligi hali ham asosiy to'siq bo'lib qolmoqda. Shuningdek, kichik biznes korxonalarida strategik boshqaruv tizimlarini modernizatsiya qilish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish ularning bozor sharoitlariga moslashuvchanligini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqot natijalari kichik biznes rivojlanishini qo'llab-quvvatlash va davlat tomonidan samarali innovatsion strategiyalarni ishlab chiqishda amaliy ahamiyatga ega. Kelgusida kichik biznes subyektlarining innovatsion faoliyatini chuqurroq o'rganish, davlat tomonidan rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish hamda global bozor talablariga mos innovatsion strategiyalarni ishlab chiqish bo'yicha tadqiqotlar olib borish zarur.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. Bayzakova Dilbar Fayziyevna Jizzax politehnika instituti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrası Dotsent vazifasini bajaruvchi / Байзакова Дилбар Файзиевна Джизакский политехнический институт, кафедра экономики и управления Доцент, и.о. / Bayzakova Dilbar Fayziyevna Jizzakh Polytechnic Institute, Department of Economics and Management Associate Professor, Acting
[▶ dilbardilbar.bayzakova@gmail.com](mailto:dilbardilbar.bayzakova@gmail.com)
[■ https://orcid.org/0009-0005-9321-9742](https://orcid.org/0009-0005-9321-9742)

Foydalanilgan Adabiyotlar ro'yxati:

- [1]. O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI "KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI YANADA RIVOJLANTIRISH UCHUN QULAY ISHBILARMONLIK MUHITINI SHAKLLANTIRISH"GA DOIR QO'SHIMCHA CHORA-TADBIRLAR TO'G'RISIDA
- [2]. JAMSHID TO'XTABOYEV, & BOSIMOVA GULOYIM BAHODIR

QIZI. (2025). KICHIK BIZNESNING INNOVATION RIVOJLANISHINI BOSHQARISH TIZIMINI SHAKLLANTIRISH. LUCHSHIE INTEKLEKTUAL'NYE ISSLEDOVANIYA, 44(5), 343-351.

- [3]. BAYZAKOVA, D. ЭКОНОМИКА И СОЦИУМ. ЭКОНОМИКА, 135-138.
- [4]. Bayzakova, D. (2021). Supply chain business processes in the example of business incubators. Экономика и социум, (5-1 (84)), 80-83.
- [5]. Bayzakova, D. (2021). THE IMPACT OF ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION ON THE ECONOMY. Экономика и социум, (12-1 (91)), 135-138.
- [6]. Байзакова, Д. Ф., & Обидова, Ф. Я. (2018). РАЗВИТИЕ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. Современные гуманитарные исследования, (3), 51-53.
- [7]. Fayziyevna, B. D. (2022). Foreign Investment in the Economy of Uzbekistan. Global Scientific Review, 4, 31-36.
- [8]. Bayzakova, D. (2021). THE IMPACT OF ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION ON THE ECONOMY. Экономика и социум, (12-1 (91)), 135-138.
- [9]. Bayzakova, D. F. (2024). O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RIVOJLANTIRISH UCHUN YARATILAYOTGAN YANGI IMKONIYATLAR. Educational Research in Universal Sciences, 3(4 SPECIAL), 39-42.
- [10]. Bayzakova, D. F. (2023). O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI. Educational Research in Universal Sciences, 2(3), 846-850.
- [11]. Fayziyevna, B. D. (2024). OZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH YONALISHLARI ISTIQBOLLARI. Miasto Przyszłości, 47, 1028-1032.